

Domače vesti

Prvorojenec

Vile rojenice so se baš pred zaključkom Očetovega dne v nedeljo večer zglasile pri družini Mr. in Mrs. Leo Bostjancic ml. na 19407 Shawnee Ave. in pustile v spomin krepkega fantka, ki je tehtal devet funtov. Mati in dete se nahajata v Glenville bolnišnici in se dobro počutita. Tako sta Mr. in Mrs. Leo Bostjancic st. iz Shawnee Ave. prvič postala "grandpa" in "grandma". Čestitamo!

Poroka

Prošlo soboto sta se poročila Miss Dorothy Schultz, hčerka Mr. in Mrs. Leonard Schultz, 934 E. 237 St., in Mr. Charles Smerdel, sin Mr. in Mrs. Carl in Mary Smerdel, 19202 Arrowhead Ave. Poroka se je vršila v cerkvi sv. Kristine, a poročna slavnost v Tracy Tavern na E. 200 St. Zenin je bil vesten raznašalec Enakopravnosti več let. Novoporočencema čestitamo in jima želimo mnogo sreče v novem stanu!

Nov naslov

Mr. in Mrs. Mathew in Pauline Debevec sta se preselila iz 1110 E. 72 St. na 1287 E. 169 St., kjer imata tudi novo telefonsko številko IVanhoe 2048. Mr. Debevec je tajnik društva Napredni Slovenci št. 5 SDZ. Mrs. Debevec je pa finančnica tajnica društva Carniola Hive št. 493 The Maccabees. Članstvo obeh društev se opozarja, da se v društvenih zadevah obrne na novi naslov.

Seja euclidskega odbora "Wallace for President"

Mrs. Anna Urbas sporoča, da se bo seja novoustanovljenega "Wallace for President" kluba v Euclidu vršila v sredo 23. junija v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

Na seji bodo delegati podali poročilo glede državne konvencije, ki se bo vršila v Philadelphiji 23. in 24. julija.

Slovenci, ki še niso člani kluba, so prošeni, da pristopijo prej kot mogoče. Klub ima s predstojajočo kampanjo veliko dela, tako da je aktivno udejstvovanje vsakega Slovenca in Slovenke nujno potrebno.

Na obisku

Iz Greensburga, Penna., je prišel na obisk k svojemu sinu in hčeram Mr. Martin Jordan. Nahaja se pri sinu Franku na 15306 Daniel Ave., prihodnji teden se bo pa podal k hčeri Mrs. Louise Polokowski na 3591 E. 59 St. Druga hči Mrs. Angie Marusich živi na 820 E. 237 St. Želimo mu mnogo zabave, in razvedrila na obisku!

Seja prestavljena

Odbor in člani ter zastopnike podr. št. 48 SANSa se opozarja, da se je preložilo dan seje podružnice za ta mesec na 29. junija v navadnih prostorih. Prosi se vse, da to upoštevajo in se seje udeležijo.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile 11. junija pri družini Mr. in Mrs. Joseph Opalk v Warren, O., in jima pustile v spomin zalo hčerkico, prvorojenke. S tem dogodkom sta Mr. in Mrs. Rudolph Opalk na North Ave., Girard, O., zopet postala stari oče in stara mati. Čestitamo!

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

Republikanci pripravljajo zunanji program za stranko

Za Z. N. predvidevajo vojaško silo; podpirajo tudi novo državo Izrael

PHILADELPHIJA, 22. junija—Resolucijski odbor republikanske stranke, ki ima tu svojo konvencijo, je danes zjutraj po daljši seji odobril mednarodni program, ki bo predložen konvenciji.

V poročilu odbora se nahaja tudi druga priporočila, med ostalimi tikajoča se stanovanj.

Odbor se je izrekel za pomoč "miroljubnim državam" in stoji na stališču, da bi organizacija Združenih narodov, "najboljša nada sveta za mirom," morala imeti oboroženo silo v soglasju s svojim čarterjem.

Senator Henry Cabot Lodge, ki je predsednik odbora, je izjavil, da je končni osnutek programa bil odobren po številu nesoglasij, da pa ni prišlo do večjih trpkosti ob priliki debat.

Izolacionisti v stranki so doživeli poraz

Člani resolucijskega odbora so s svojim osnutkom zunanje programa porazili kritike, ki zagovarjajo izolacionizem.

Program med ostalim predvideva, da bi se moralo v organizaciji Združenih narodov ukiniti pravico veta pri vsaki mirni rešitvi mednarodnih nesporazumov.

Ako bi stranka zmagala v deželi, pa bi zahtevala stroge mere, da se pobija "komunizem." Obenem pa osnutek programa predvideva obsežne "civilne svobodščine," sprejetje postavbe za pravično uposlanje, postave proti linčanju in ukinitve volilnih davkov. Program dalje obsoja plemenske predsodke v armadi.

Osnutek bo predložen konvenciji v sredo.

Republikanci naklonjeni novi židovski državi

Resolucijski odbor pozdravlja novo ustanovljeno židovsko državo Izrael in zahteva, da se jo prizna v oziru predvidevanih mej.

Ko je Lodge naznanil, da je v programski osnutek bilo vključeno tudi vprašanje javnih stanovanj, ga je neki časnikar vprašal, če se s tem obsoja 80. kongres.

"Ne senat," je odvrnil Lodge. (Senat je sprejel Taft-Ellender-Wagnerjevo zakonsko predlogo, ki zagovarja javna stanovanja, toda poslanska zbornica je predlogo zavrgla. To vprašanje je najbolj kontroverzna vprašanje v stranki).

Zaščitili bi "bodočnost proti napakom demokratov"

Resolucijski odbor je pri osnutku programa poudaril "dosledno zunanjo politiko: "Mi bomo zaščitili bodočnost pred napakom demokratske administracije, ki je večkrat bila nejasna, nezmožna in nedosledna pri naših vitalnih mednarodnih odnosih in je večkrat zapustila pravičnost."

Ta je le eden napad na Trumanovo administracijo, katero se obtožuje, da je odgovorna za "okrutno draginjno."

Resolucijski odbor se je izrekel za "eventualno sprejetje v status države Havaje in Alaske."

Deklaracija principov se nahaja kot uvod k programu. V njej je rečeno, da je republikan-

ski program, da se ustanovi in ohrani mir, zgradi državo, v kateri bi vsak državljan imel dobro življenje in priliko za napredovanje. Dalje je govora tudi o "svetliniku za človeštvo, ki bi vtil navdušenje za ameriške tradicije svobode, prilike in pravde."

MILLER PREDSEDNIK OHIJSKE DELEGACIJE

COLUMBUS, 21. junija. — Ray T. Miller, ki je pri primarnih volitvah za guvernersko demokratsko nominacijo bil strahovito tepen, je bil danes izvoljen za predsednika ohijske delegacije za Nacionalno konvencijo demokratske stranke.

Konvencija bo 12. julija v Philadelphiji.

Slovenski dijak odlikovan

Prošli teden je Fred Skok, sin poznane družine Mr. in Mrs. Victor Skok iz 1428 Coit Rd., graduiral iz Shaw High šole. Ob tej priliki je bil za svoje izredno dobro učenje nagrajen z štiri-letno prosto šolnino v Princeton univerzo, kjer bo nadarjeni mladenič študiral pravo. Nagrado mu je podarila Princeton Alumnae Association v Clevelandu. Skozi vsa tri leta, ko je Fred pohajal Shaw High šolo, se je aktivno udeleževal v šolskih prireditvah in športu. Bil je podpredsednik Junior Councila za svetovne zadeve, predsednik dramskega kluba, podpredsednik debatnega foruma in član Hi-Y. Letos je bil predsednik Booster kluba in član Narodnega častnega društva.

Poleg omenjene nagrade, je Fred prejel tudi prosto šolnino v Bowling Green kolegij za tečaj "public speaking." Tja se bo podal 5. julija in ostane za mesec dni. V Princeton univerzo se bo podal v septembru. Nadarjenemu mladeniču čestitamo in mu želimo mnogo uspeha v nadaljnjih študijah!

"Radnik" odplul z vsem tovorom

Moštvo posadke, potniki, moški in ženske in newyorški Jugoslavi pomagali spraviti blago na krov.—Delo je bilo završeno ob dveh zjutraj danes, nakar se je posadka nekoliko odpočila in ob šestih je parnik odrinil proti Montrealu.

NEW YORK, 18. junija.—(A.K.) — Jugoslavanski tovarniški parnik "Radnik," ki je letos prvič priplul v Zedinjene države pred dobrim tednom in je newyorške vode (Pier 4, Bush Terminal, 44th St., Brooklyn), pa v ponedeljek, 14. junija, je naenkrat in docela nepričakovano postal predmet skoro senzijskih vesti, ki je skupina kakit 65 pristanijskih delavcev v torek zjutraj najprej pričela tovoriti na ladjo religiozno blago, potem pa enostavno izjavila, da z delom ne bo nadaljevala zato, ker so v notranjščini ladje v več prostorih razobešene slike maršala Tita in Stalina ter znaki srpa in kladiva.

Lokalni veliki dnevniki so zagrabili ta "scoop" in ga servirali Newyorčanom kakor veliko dogodovščino—položaj pa se je kmalu zataknil v grlu radi prevelike gorečnosti, s katero je bil potisnjen v javni požiralnik vesti.

Podrobnosti o dogodku so predvsem objasnile naslednje: Blago, ki je čakalo odpremitve z "Radnikom," je bilo religiozno blago, vključujoče par ambulan, džipe, nekaj tovornih avtov, X-ray aparate, bolniške postelje, razno opremo za kirurške sobe, kirurško aparaturo in zdravila ter različne podobne potrebščine, kakor tudi moko in

GRŠKI MONARHISTI IN AMERIŠKI "SVETOVALCI" V VELIKI OFENZIVI

ATENE, 21. junija. — Okrog 70.000 mož broječe grška monarhistična armada je danes vdrla v severne gore Pindusa z namenom, da uniči grške partizane.

V ofenzivi sodeluje šest divizij, podprtilih z artilerijo in letali. Ofenzivo vodijo grški monarhistični generali, toda v štabu se nahajajo tudi ameriški "svetovalci".

Kot poročila monarhistični glavni stan, se v okolici Gramosa nahaja kakih 7.000 partizanov pod vodstvom generala Markosa Viftladesa. Veruje se, da se v tem predelu nahaja glavni stan grške demokratske armade, ki jo monarhisti označujejo za "banditsko."

V najnovejši ofenzivi poskušajo grški monarhisti dobiti v klešča glavne partizanske sile. Poročil o poteku te ofenzive pa za enkrat še ni.

ANGLEŽ OSTAL BREZ ZENE; ŠLA JE DOMOV

LONDON, 20. junija.—Bridko razočarani Tom Clarke iz Birminghama, je danes izjavil, da se je njegova žena Ruskinja podala z njim v Anglijo samo zaradi "propagande."

Mlada Ruskinja je pred tremi dnevi pustila svojega moža na cedilu in se vrnila v Sovjetsko zvezo, kjer je izjavila, da se je v Angliji stalno nahajala pod policijskim nadzorstvom. O Angliji ima zelo slabo mnenje, toda Clarke pravi, da od leta 1945 ni imela časa, da bi spoznala, kaj je prav za prav Anglija.

Rokoborba

Nocoj se bosta zopet spoprijela v rokoborbi neznani rokoborec in Whipper Billy Watson, ki sta se prošli teden borila za zmago, pa nista mogla eden drugega premagati, ko je bil konec njihove predstave. Do sedaj se je neznani rokoborec zmagovito boril štirinajstkrat v Clevelandu, če bo nocoj zgubil bitko, bo odstranil svojo masko in izdal svojo identiteto. Poleg te točke, bodo tudi druge zanimivosti na vspredu. Spoprijeli se bodo: Pete Peterson iz Californije, in Jim "Goon" Henry iz Tennessee; Lee Henning in Earle McCrady; Jim Gotch in Frade Bozik.

Konferenca glede plovbe po Donavi bo v Beogradu

WASHINGTON, 21. junija.—Jugoslovanski maršal Tito je obvestil ameriško vlado, da je Jugoslavija pripravljena, da prevzame organizacijo konference desetih držav glede plovbe po Donavi.

Konferenca bi se vršila v Beogradu. Prvotno je bilo naznájeno, da Jugoslavija ni v stanju zaradi pomanjkanja stanovanj prevzeti organizacijo konference.

Medtem je tudi sovjetsko zunanje ministrstvo naznájilo, da so Sovjetska zveza, Zedinjene države, Francija in Anglija pristale, da se konferenco odpre v Beogradu 30. julija.

Poleg velikih sil bi konferenci prisostvovala tudi podonavske države, Avstrija pa bi imela le pravico, da pošlje opazovalce.

DR. IVAN M. ČOK UMRL V NEW YORKU

NEW YORK, 19. junija. — Danes je umrl na svojem domu na Riverside Drive v starosti 62 let tržaški odvetnik dr. Ivan M. Čok, ki je pred kratkim prišel v Ameriko iz Trsta.

Dr. Čok je bil leta 1918 član tržaškega mestnega sveta. Leta 1929 pa je odšel v Jugoslavijo (Belgrad), kjer je postal predsednik "Zveze emigrantov iz Julijske Krajine." Kratkot pred okupacijo Jugoslavije s strani Nemcev je zbežal v Kairo, se nekaj časa nahajal v Londonu in končno prišel tudi v New York. V Trst se je vrnil leta 1946 in poskušal organizirati "demokratske" Slovence v soglasju z angleškimi in ameriški okupacijskimi oblastmi.

Dr. Čoka so v jugoslovanskem tisku zaradi "cepljenja enotnosti" in drugih aktivnosti pred in po vojni napadali in ga dolžili, da je agent tujih sil. Našim Slovincem v Ameriki je bil dr. Čok znan, ker je za časa vojne hodil tudi po naših naselbinah.

V New Yorku zapuščala dr. Čok soprogo Marijo, sina Sava in dve hčerki, ki sta poročeni.

TO JO BO POUČILO

MOSKVA, 21. junija. — Oblasti so danes kaznovale upravničnico Marijo Merkulo vo 100 rubljev globe, ker je na neko drevo v bližnjem parku pribila oglas, s katerim opozarja najemnike stanovanja, naj ne pribijajo oglasov na drevesa.

druga živila ter različne pakete namenjene sorodnikom, svojcem in drugim, ki imajo tukaj v Ameriki koga, da jim pomaga s paketi, dokler se položaj tamkaj ne izboljša. Vsega blaga je bilo okrog 450 ton—nekateri listi so poročali, da je imela ladja naložiti 600 ton tovara.

Ali je bilo 450 ali 600 ton tovara, ni ravno važno, važno pa je dejstvo, da je "Radnik" pripeljal v Zedinjene države 4.500 ton polizdelka kromove rude in pristaniški delavci iste unije, ki so se uprli, ko je bilo treba naložiti religiozno blago, so brez besede odpora raztovorili dragoceno rudo z ladje in jih niso tedaj prav nič motile slike Tita in Stalina, kot tudi ne znaki srpa in kladiva.

Kapitan Tijan, načelnik jugo-

Sovjetski maršal pristal na pogajanja glede novih enotnih bankovcev Berlina

Zavezniki ne soglašajo glede okupacijskih pravic v Berlinu

BERLIN, 22. junija.—Nemška časnikarska agencija v sovjetski okupacijski zoni je naznájila, da so sovjetske okupacijske oblasti pristale na angleški predlog, da se skuša potom pogajanj med štirimi velikimi silami izvesti valutno reformo v Berlinu.

Casnikarska agencija pravi, da je sovjetski komandant v Nemčiji maršal Vasilij Sokolovski predlagal, naj se angleški, ameriški, francoski in sovjetski predstavniki sestanejo danes popoldne.

Kaj so zapadne sile odgovorile, ni znano. Predvideva pa se, da bodo predlog maršala Sokolovskega sprejele, ker je prvi korak v tem smislu storil angleški vojaški guverner gen. Brian Robertson.

Robertson je sovjetske okupacijske oblasti opozoril, da nimajo nobene večje pravice v Berlinu kot pa ostali zavezniki. Predlagal je, da se priredi konferenco glede valutnega položaja v Berlinu, ki je postal izredno zapleten. Od prihodnje nedelje se v Berlinu nahajajo v prometu novi bankovci zapadnih zaveznikov, sedaj pa se pričakuje, da bodo sovjetske okupacijske oblasti tiskale svoje lastne.

Nemška ekonomska konferenca predlaga valutno reformo

Casnikarska agencija je naznájila, da je maršal Sokolovski pisмено obvestil zapadne zaveznike, naj ne poskušajo

vesti nove bankovce v Berlinu. Izjavil je, da je Berlin del sovjetske okupacijske zone.

Pred sprejetjem angleškega predloga za konferenco, je časnikarska agencija javila, da je nemška ekonomska konferenca predložila Sokolovskemu predloge za valutno reformo. Na osnovi teh predlogov bi se kmalu izvedlo valutno reformo v Berlinu in celi sovjetski okupacijski zoni.

Predlogi nemške ekonomske konference so dejansko odgovor na akcijo zapadnih sil, ki so uvedle nove bankovce. Z njimi bi se zaščitila nemška ekonomija v sovjetski okupacijski zoni.

Na predvidevani konferenci, ki je prva v treh mesecih, bi zavezniki razmotrivali tudi o "najboljšem načinu", da se ohrani trgovinske zveze med zapadnimi zavezniki in sovjetsko okupacijsko zono Nemčije.

Manevri ameriške armade na Bavarskem

FRANKFURT, 22. junija. — Na Bavarskem, v bližini Nuernberga je ameriška armada priredila največje manevre, odkar je vojna končala. Pri manevrih je sodelovalo 100.000 vojakov.

Češkoslovaški minister napadel intrige zapada in obnovo nemškega imperializma

PRAGA, 20. junija. — Češkoslovaški minister za informacije Vaclav Kopecky je danes izjavil, da se "bliža čas, ko bo naša velika in močna prijateljica, Sovjetska zveza dala močen izraz svojih stališč glede vseh mednarodnih vprašanj."

"Nihče, celo v Češkoslovaški ne, ni podcenjeval intrige in manevre zapada. Vsak dobro ve, zakaj in proti komu se je sklenilo pakt petih držav (Bruselski pakt) in v vsak ve, kdo želi še enkrat ustvariti iz Porurja arzenal nemškega imperializma proti slovanskim državam, posebno proti Sovjetski zvezi," je izjavil Kopecky.

Glede vprašanja Nemčije je češkoslovaški minister še pristavil, da "lahko histerični vojni hujskači na zapadu delajo kar hočejo, da pa bodo še enkrat bili priče velike zmage ljudstev demokratičnih držav, ker bodo propadle vse njihove spekulacije pri oživiljanju nemškega nestvora."

"Nemci nikoli ne morejo pomisliti na osveto, dokler Rdeča armada stoji v sruču Nemčije in vzdolž nemške Elbe."

Kar se tiče zapadnih držav, je Kopecky rekel, da se zelo dobro zavedajo, kako bi se vse končalo, ako bi prišlo do nove preizkušnje moči.

Diplomatična aktivnost v vzhodni Evropi je zelo živa. Češkoslovaški predsednik Klement Gottwald je sprejel novega jugoslovanskega ambasadorja. Oba sta poudarila veliko

vlogo Sovjetske zveze. Premier Antonin Zapotocky pa bo v ponedeljek dospel v Bukarešto, kjer bo podpisal novi pakt zavezništva med Romunijo in Češkoslovaško. Pogajanja pa so v teku za sklenitev podobnega pakta z Madžarsko.

Načelnik čeških Sokolov svari pred sovražnikom

PRAGA, 20. junija. — Načelnik čeških Sokolov Josef Truhlar je danes v radijskem govoru opozoril, da sokolske telovadne vežbe ogrožajo reakcionarci. Rekel je, da se Sokoli morajo zoperstaviti vsem poskusom vmešavanja pri sokolskih vežbah.

(Češki Sokoli pod vodstvom Truhlarja podpirajo sedanjo novo vlado premierja Zapotockega).

Seja Wallace-ovega kluba

V sredo 23. junija ob osmih zvečer se bo vršila seja Wallace-ovega kluba 23. varde v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Vabi se vse, ki se zanimajo, da se seje udeležijo. Na dnevnem redu bodo tudi volitve odbornikov.

Pogreb

Pogreb pokojnega Kazimirja Halatowicz se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:15 uri iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Jeronima ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

DOMOBRANSKO MNENJE O PREVRATNOSTI

II.

Zagovarjati delo SANSa pred obrekljivimi in z ničemer utemeljenimi obtožbami kliče begunskih in domobranskih voditeljev okrog A. D., je popolnoma nepotrebno. Zelo dobro vemo, na kateri strani so za časa vojne bili domobranci. Zelo dobro vemo za vlogo dr. Kreka v predvojnih režimih stare Jugoslavije. Delo SANSa je odprta knjiga za vsakega. Bila je za časa vojne in je tudi sedaj, ko je njegova glavna naloga tesno povezana z delom, da se s skupnimi naporami vrne našo deželo na pota Rooseveltove politike sodelovanja in razumevanja med velikimi silami in da se ohrani tradicionalne svobodščine, ki so resno ogrožane.

V najbolj kritičnih letih po smrti predsednika Roosevelta je SANS deloval v polnem soglasju z njegovimi principi in ideali. Toda ti principi in ideali so bili zavrženi. Zamenjala jih je Trumanova doktrina, Marshallov načrt in vojna histerija. V času, ko ljudstva sveta zahtevajo mir in pravico samoodločanja pri vseh socialnih in ekonomskih vprašanjih, ki jih direktno prizadevajo, se reakcionarni elementi v naši deželi ukvarjajo z sejanjem sovraštva, z obrekovanjem in netenjem vojne histerije. Pri tej veliki zaroti proti miru na svetu vršijo posebno vlogo tako zvani "kmečki" voditelji iz posameznih držav vzhodne Evrope, med katere spada tudi dr. Krek. Tem gospodom nikakor ni po volji povojna ureditev dežel, v katerih so nekoč imeli glavno besedo in v katerih so pomagali zatirati osnovne pravice svojega ljudstva.

Vsak ve, da v predvojni Jugoslaviji ni bilo nikakršne demokracije, najmanj pa demokracije po "ameriškem vzorcu." To vedo zelo dobro naši ljudje, ki so morali iti s trebihom za kruhom v širni svet, ki so si v tej novi domovini morali s težkim delom in krvavimi žulji priboriti vse tisto, česar jim je v "staremu kraju" primanjkovalo. Kot senca in mora preteklosti pa iz "starih domovin" prihajajo predstavniki starega reda, ki je povzročil toliko gorja našim bratom in sestram, nas same pa poglaj iz rojstnih krajev. Pošastno je, da kljub vsem žalostnim dejstvom ti predstavniki starega reda, dr. Krek in klika reakcionarnih klerikalcev okrog A. D., vabijo naše ameriške Slovence, naj se priključijo njihovi borbi. Hočejo, da bi "tovariši zapustili svoje zmote," da bi prenehali napadati "herojske" domobrance, da bi priznali dr. Kreka, ki se je nedavno sestal s kraljem Petrom, za "edinega pravega voditelja vseh Slovencev." Če ne gre z lepa, bo pa šlo z grda! Če zavajanja in laži ne bodo pomagale, bo pomagalo obrekovanje, denuncianstvo, vpitje o prevratnosti, sejanje sovraštva in razdora. . . Tako vsaj mislijo.

Mnogi naši napredni Slovenci se zelo dobro zavedajo, da je označenje SANSa za "subverzivno" organizacijo, le odraz splošnega političnega ozračja, ki je zavladalo v Ameriki po smrti predsednika Roosevelta. Današnja notranja in zunanja politika Amerike pomeni le začasni triumf ameriške in mednarodne reakcije. Ta reakcija sedaj poskuša v naši deželi istovetiti lojalnost Ameriki z lojalnostjo Wall Streetu, Taft-Hartleyevemu zakonu, Trumanovi doktrini, Marshallovemu načrtu, Mundt-Nixonovi zakonski predlogi in kliki vojnih hujšakaev, S strahovanjem in terorjem se poskuša zamašiti usta vsakemu progresivno mislečemu Američanu, ki se veruje v progresivno in miroljubno Ameriko, ne pa v Ameriko, ki podpira monarhistični režim v Grčiji, vojaške diktature v Turčiji in Kini, fašistične režime v Španiji in Argentini, nedemokratske režime v večini južno, ameriških držav.

"Ali smo že kdaj premislili, kaj bi bilo sedaj s to našo veliko republiko, če ne bi bila na njenem čelu moža, kakršna sta predsednik Roosevelt in podpredsednik Wallace," je vznemirjeno vzkliknil že leta 1943 tedanji urednik "E." g. Sabec. Žal, so se te temne slutnje uresničile. Na čelu naše republike se ne nahajata več predsednik Roosevelt in ne podpredsednik Wallace. Nad tem dejstvom je vredno, da se globoko zamislimo, ker samo tako bomo spoznali, kaj vse smo izgubili.

Razni naši klerikalci, za katere so, kot je zapisal g. Sabec, imeli močje na čelu naše vlade le "zaničevanje," danes med nami ameriški Slovenci odločajo, kdo je lojalni Američan, kdo pa ni. V svojem glasilu priobčajo

"Radnik" odplul z vsem tovorom

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovenskega mornariškega urada v New Yorku, je poročevalcem listov dejal, da je bil 4.500-tonski tovor kromove rude veliko večje vrednosti za ameriško ljudstvo, nego 450 ton relifnega blaga za ljudstvo Jugoslavije. Toliko so zapisali, mogoče pa je, da jim je kapitan Tijan povedal še kaj več. Na primer, da je predstavil blago nakopičeno na pomolu, žulje Američanov jugoslovanskega izvora, ki so zbrali denar za nakup zdravstvenih potrebščin in raznih oprem, katere je nabavil Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji, od strani Slovencev pa SANS—dodatno k temu so posamezniki poskrbeli za pakete svojcem in sorodnikom ter prijateljem v Jugoslaviji.

Vzpričo tega je bilo zelo bedasto citiranje pomoljskih delavcev, ki so vpili, da "mi sami potrebujemo to blago v Ameriki in da ne sme biti poslano za 'železno zaveso,' ker da ga lahko dobimo v isti obliki, kot so dobili naši fantje nazaj ameriško staro železo, ki smo ga vozili Japonski."

Preden grem s tem poročilom dalje, naj zabeležim še par podrobnosti: pristaniški delavci, ki so se uprli tvorjenju, spadajo k trem krajevnim unijam International Longshoremen's Association, ki nosijo številke 327, 338 in 1197. Asociacija pripada k Ameriški delavski federaciji (AFL). Od pristaniških delavcev, ki so bili citirani ali omenjeni, so zabeleženi v vesteh naslednji: Salvatore Dantone, ki ima v svojem področju najemanje nakladalcev; Nick Sampise, Victor Addonizio, Mike Martucci, Thomas Gambardelli, Frank Nowrocki, Edward Groth, William Paton (oskrbnik pomola), in Joseph P. Ryan, predsednik (ILA) unije pristaniških delavcev.

Nekateri listi so podčrtali upor skupine pristaniških delavcev kot vzvišen vzgled ameriške proletarske zavesti, da demokracija potrebuje baš take udarnike, ki navzlic dejstvu, da so bili že tri tedne brez službe in se jim je tu nudila prilika za službi "kapitalistično plačo \$14 dnevno," so se herojsko postavili po robu jugoslovanski držnosti, ki si je upala izzivati njihova demokratska čustva s slikami Tita in Stalina ter znaki srpa in kladiva.

To je bilo več nego so mogli prenesti, so rekli reporterjem in skromno izjavili, da so s svojim postopanjem le izvajati svoje

obrekavalne napade na poštene ameriške Slovence, jih zmerjajo z "garjeve ovce," "rdečkarji," "prevratneži," "prekucuhji," itd. Vse hočejo postaviti na glavo. Niso partizani, ki so v herojski osvobodilni vojni bili na strani zaveznikov, ampak "heroji" so bili domobranci, ki so prisegali zvestobo Hitlerju. Vse nasprotne trditve, pa naj bodo dokazane z neovrgljivimi dokumenti, so "zmota," kot je vsa zunanja in notranja politika pokojnega predsednika bila zmota in celo, v nekih primerih, kot je bilo podpisovanje jaltškega sporazuma, "izdajstvo."

V usodopolnih mesecih, ki stoje pred nami do prihodnjih novembrskih volitev, bo SANS, kot napredna organizacija ameriških Slovencev, moral izvršiti veliko delo. To delo je nerazdruženo povezano z delom številnih organizacij, ki predstavljajo milijone Američanov. To je delo za ohranitev tradicionalnih ameriških svobodščin, delo za ohranitev miru na svetu, delo za progres in blagostanje. To je delo za prijateljsko sodelovanje med vsemi miroljubnimi narodi sveta, pri katerem bodo interesi navadnega človeka postavljeni nad interesi wallstreetskih monopolistov in klike bankrotiranih vzhodno-evropskih politikov. Vsak iskren in pošten slovenski Američan, ki se v polni meri zaveda usodopolnega pomena te velike borbe na ameriški politični pozornici, bi moral delo SANSa z vsemi močmi podpreti. Danes ni vprašanje, če nas bodo sovražniki označili za "prevratneže" in "prekucuhje";—danes je vprašanje, kako bomo pomagali, da se reši Ameriko, v katero smo verovali in za katero smo toliko žrtvovali, da so pač vsa ta obrekovanja in laži le malenkostne epizode.

(Konec jutri)

demokratske pravice delavskega razreda.

Ko jim je bilo namignjeno od strani enega od delavcev, da naj bi Jugoslovane vprašali, da slika odstranijo ali pa obrnejo k sten, so odločno rekli, da tudi to ne bi pomagalo—oni nečejo tovoriti blaga za Jugoslavijo in če bodo mogli, bodo preprečili odpremitve istega. Kar sam naj pride Jože Stalin in naloži blago, če je že njegovo, je rekel eden od delavcev.

Joseph P. Ryan se sicer ni hotel izjaviti določno, če se strinja s skupino ali ne, vendar je dejal, da jih ne more obsojati radi nečesa, kar bi sam ne hotel vršiti. Potem je izrazil nado, da bodo ladjo vendarle natovorili.

Nakladanje je šlo naprej brez njih

Ako bi ne bilo nagajanja in zavlačevalnih pogajanj z unijo upornih nakladalcev, bi Jugoslovani sami hitro natovorili blago na ladjo. Na pomoč so jim hoteli priti v četrtek zjutraj newyorški jugoslovanski pristaniški delavci od unije št. 781 (IAL), toda to je povzročilo pravcat kraval. Eden od nasprotnih delavcev je zavpil nanje, da bo razbil glavo prvemu, ki si bo upal iti tovoriti ladjo. Skoro bi prišlo do pretepa, pa so jugoslovanski delavci opravili z nasprotno skupino besedno. Kot mi je povedal neki Jugoslovčan, se je izmenjavalo ostra mnenja v italijanski in ameriški tiskovnici, kakršno znajo rabiti pristaniški težaki.

Policija, ki je šla z detektivni vred kakih 150 mož, je bila pripravljena, da poseže v spor, a ji ni bilo treba iti v akcijo. Na ladjo niso pustili nikogar, dokler se ni ozračje malo razčistilo in je večina razboritih pomolcev odšla.

Na samem pomolu so medtem nalagali člani "Radnikove" posadke blago na ladjo. Pa tudi to ni ugajalo jeznim pomolcem—zahtevali so od oskrbnika Pato-na, da jim vzame ročne vozičke, na katerih so vozili zaboje in drugo pod žerjave, ki so dvigali tovore na ladjo. Posadka je delala naprej z golimi rokami—prav kakor so z golimi rokami v začetnih dneh osvobodilne borbe branili svojo domovino, ter svoje drage pred italijanskimi fašisti in nemškimi nacisti ter njihovimi domačimi hlapeci izdajalci. Pomolci so se posmehovali njih naporu in med seboj govorili, da jim bo vzelo najmanj en teden, preden bodo spravili na ladjo vseh 40 ton blaga.

To škodoželjno veselje pa ni

dolgo trajalo—ladijski častniki so dali pomoljskim uradnikom vedeti že v četrtek popoldne (17. junija), da bo posadka z nakladanjem gotova, preden bo konec dneva in bo mogel "Radnik" odpluti v petek popoldne. Tako so poročali popoldanski listi in sama sem dobila informacije, da je bilo v četrtek proti večeru le še malo blaga na pomolu. (Prvotno je imela ladja odpluti v sredo dopoldne).

Lepa zahvala za jugoslovanske žrtve . . .

V sredo že proti večeru sem se sama podala na "Radnik" v družbi Zvonko Novaka, ki odhaja v Slovenijo. Govorila sem z nekaterimi člani posadke in s kapitanom Danko Vezicem. V listih sem videla pred tem omenjeno, da je Toma Babin, predsednik tukajšnjega kluba jugoslovanskih pomorščakov izjavil poročevalcem, da je postopanje pristaniških delavcev nevhvaležna gesta. Vprašala sem torej, kako se počuti spričo tega posadka. Mlad fant na krovu mi je odgovoril, da se mu zdi dokaj "lepa zahvala" za vse velike žrtve, ki so jih doprinesli Jugoslovani v borbi na strani zaveznikov.

Eden od Slovencev na krovu se ni razburjal, a videti mu je bilo, da ga tako obnašanje Amerikancev napram Jugoslovanom boli. Vsi so namreč že vedeli, da newyorški dnevniki, posebno Hearstovi in slični, z naslado razpredajo vesti o korajžnem nastopu pomolcev na pomolu št. 4 in se prav nič ne trudijo dognati, koliko je na celi stvari pravega amerikanstva in koliko neke drzne napetosti, ki jo posebno v New Yorku prav dobro poznamo in srečujemo vsaki dan.

Na ladji sem opazila število žensk in deklet, ki so se pridno sukalje po kuhinji in jedilnicah ter pospravljale mize in pomivalo posodo in steklenino. Bile so potnice in med njimi tudi newyorška jugoslovanska dekleta, vse so prijele za delo, da so mogli vsi moški posadke na delo natovarjanja. Na enem koncu ladje pa so spet druge ženske in moški, mladi in stari, hiteli jemati na krov pakete, prtljago in podobno. Vse je bilo pripravljeno pomagati, da ne bi blago ostalo na pomolu in ladja odplula prazna, kakor je bila želja skupine pomolcev. Pa so jim delali tudi pri tem zapreke. Družba, ki operira pomol, se je naenkrat zbal, da bi se kdo pri nakladanju poškodoval in morali so vsi zunanji pomagači nehati z delom in tudi posadka. Novodošla pomoč od zunaj ni smela začeti z delom, ki je spet stalo do četrta zjutraj, ko so se pričeli odvijati dogodki, ki so opisani zgoraj.

Radoveden reporter

Po telefonu mi je bila povedana zabavna zgodba za zabeležbo. Eden od reporterjev, ki so prišli na ladjo, bi si bil rad neopažen ogledal neki prostor na ladji, pa se je skušal zriniti notri skozi deloma odprto okno. Naenkrat pa ga je pocukal eden od stražarjev za suknjico in mu vlijudno dejal, da mu prav rad odpre vrata, naj gre kar lepo z njim. Malo nerodno je bilo reporterju, pa je vseeno šel, bil še lepo sprejet in pogosten ter je potem drugim priznal, da so na "Radniku" prav dobri ljudje—ni jim pa zaupal v kakšnem položaju ga je našel strežaj.

Zadnje vesti

Danes zjutraj ob deyetih je bilo po radiju poročano, da je posadka jugoslovanskega tovarno-potniškega parnika "Radnika" spravila na krov vse blago in je parnik že odplul proti Kanadi, kjer bo v Montrealu vkrcal

še več potnikov in blaga, nakar bo odplul proti Reki.

Očividci, ki so bili snoči prisotni na ladji, dokler ni bilo delo končano, so telefonično in ustmeno poročali sledeče: "Ves popoldan v četrtek in do dveh danes zjutraj je bilo vse živo na pomolu, pri katerem je bil vsidran 'Radnik.' Moški in ženske od posadke in potniki obojega spola ter naši jugoslovanski ljudje iz New Yorka so delali kakor mravlje ter pomagali, kjer in kakor je kdo mogel, da je bilo spravljeno na ladjo vse, do zadnjega komadiča—vključivši dve veliki potujoči kliniki (mobile clinics), džipi, truki, oprema za bolnice, moka, paketi, skratka: vse."

Radio poročevalec je rekel, da je bilo naloženega blaga do blizu tisoč ton; uradniki Dobrovoljnega odbora pa so menili, da je bilo vsega blaga do blizu 800 ton, dočim je bilo prej poročano o 450 in 600 tonah tovara.

Kot je povedala uradnica prej omenjenega odbora, ji je eden od civilnih čuvajev na pomolu dejal, da je gledal vso to požrtvovalno in pridno prizadevanje Jugoslovancov na pomolu št. 4 in ne more reči drugega kot to, "that people of such a race can never perish!" Torej, ljudje iz naroda kot je jugoslovanski, ne

bodo poginili, ker ne klonijo pred nobeno še težjo nalogo.

Čuvaj je posebno občudoval mlado 17-letno dekle od posadke ladje, ki je neutrudljivo sodelovalo pri nakladanju. Povedali so mu, da je bila šla z desetimi leti v partizane—ko je to slišal, je izrekel gornje besede in še z večjo pozornostjo sledil vzajemnemu delu, ki se je vršilo pred njegovimi očmi.

Vse do zadnjega trenutka so pomagali vsi, ženske, moški in celo otroci. Ob dveh zjutraj so bili povabljeni vsi na nekoliko prigrizka na ladjo, kapitan se jim je v toplih besedah zahvalil za veliko požrtvovanje in dobro voljo. Domači new-yorški ljudje so potem s posadko in potniki prepevali, se še nekoliko pogovorili med seboj in nato vzeli slovo od ladje in potnikov ter posadke.

Kapitan je odredil par ur odmora za posadko, nato pa je "Radnik" ob šestih zjutraj odplul proti Kanadi. V srcih članov posadke ni bilo sovraštva, je rekla žena, ki je bila prisotna na ladji do zadnjega, vedeli so, da imamo tukaj kot v drugih deželah in kot v Jugoslaviji sami, ljudi, ki sejejo sovraštvo in so nasproti vsakemu ljudskemu napredku.

Odšli so, kakor so prišli, z dobro voljo in jim kličemo: Srečno pot! "Glas Naroda."

DAN NEODVISNOSTI

Glas zvonca svobode v filadelfijski državni palači, ki je leta 1776 naznanil prvo javno proglazenje in čitanje Izjave neodvisnosti odmeva skozi vse čase prav do naših dni. In vsako leto ob priliki te obletnice, odlože Američani svoje delo ter prisluhnejo temu odmevu in se radujejo. Ali koliko jih je med njimi, ki bi vedeli, da je bila ameriška neodvisnost še zavita v dvom komaj par dni pred proglazenjem?

Pred javnim prečitanjem velikega dokumenta, ki je označeval vladno, "katere pravična oblast izhaja iz soglasja vladanij," se je odigrala dramatična borba v Kontinentalnem kongresu—to je bil svet predstavnikov 13tih britanskih kolonij Severne Amerike. Borba je bila med onimi patrijoti, ki so bili strnjeni za izvedbo neodvisnosti in onimi, ki so menili, da čas za neodvisnost še ni dozorel. Neodvisnost je bila za njih drastičen korak.

Kdor ima vpogled v dogodke onih dni ve, da kar je prišlo do svojega vrhuna 2. julija 1. 1776, je imelo svoj začetek v konfliktu med prebivalci kolonij in Britanci—to vojevanje pa ni bila v resnici borba za neodvisnost, ampak predvsem borba za "pravice Angležev." Stvar pa se je tekom borbe same spreminjala, kakor so se spreminjale okoliščine. V boju med kolonijalci in Britanci, najprej v Novi Angliji in kasneje na Jugu, je pričel rasti revolucionarni duh med ljudstvom v teh predelih. Vstajala je za vest Američanov, ljudstva, ki si lahko zgradi lastno deželo, lastno bodočnost. Med njimi se je čezdalje bolj širila ideja ločitve od matične domovine Anglije. Ker pa vojna ni prizadevala osrednjih kolonij do časa po oklicu neodvisnosti, so bile te kolonije previdne. To je bilo očitno 7. junija v Kont. kongresu, ko je bila predložena resolucija za odobrenje zahteva neodvisnosti. Osrednje kolonije se niso ogrevale za resolucijo, ki je izjavljala: "da združene kolonije so in bi po vsej pravici morale biti samostojne in neodvisne države . . ."

Sledile so debate. 10. junija je bil imenovan odbor pet članov, ki je imel nalogo sestaviti izjavo v smislu predložene resolucije—to izjavo danes poznamo Američani kot Izjavo neodvisnosti. Osnutek je spisal Thomas Jefferson in je bil isti

predložen kongresu 28. junija. Prvega julija so se pričele debate—glasovanje, ki je bilo izvedeno ta dan, je pokazalo, da je devet držav oziroma kolonij za resolucijo. Pensylvanija je bila proti, enako South Carolina; New York ni glasoval, kolonija Maryland je bila razdvojena. Eden njenih delegatov je bil odsoten—brž so poslali posebnega sla ponj in on je zahal konja ter se nemudoma podal na pot jezdec 80 milj do Philadelphije. Ves zaprašen in izmučen do onemoglosti je prijel 2. julija v državno palačo. Dospel je ravno v pravi čas, da je glasoval—njegov glas je bil za resolucijo, nakar sta spreminili svoje stališče še Pensylvanija in South Carolina—resolucija je dobila 12 glasov, nobenega proti. Teden kasneje, ko so britanske čete zasledile Staten Island v državi New York, je tudi državna konvencija te kolonije odobrila resolucijo in doseženo je bilo popolno soglasje.

Kontinentalni kongres pa ni bil čakal na New York, da se odloči, pač pa je že 4. julija formalno sprejel Izjavo neodvisnosti, uradno poznano kot "Soglasna izjava trinajstih Zed. držav Amerike." Dne 5. julija je nemška publikacija v Philadelphiji, "Pennsylvanische Staats-Bote," prinesla prvo vest o tem velevažnem dogodku. Naslednji dan pa je "Saturday Evening Post" prinesla celotno vsebino Izjave. Dne 7. julija je bila izjava objavljena v "Staats-Bote" v nemškem prevodu, dne 8. julija pa je zvon državne palače, zdaj nazvan zvon svobode, klical prebivalce skupaj za prisostvovanje prečitanju Izjave neodvisnosti. Kopije Izjave pa so posebni seli ponesli v druga mesta in kraje.—V 1. 1776 so ideje zapopadene v Izjavi neodvisnosti plodno delovale ter vplivale na mišljenje tedanjih Američanov. Filozofija in ideje vlade v smislu te Izjave so v dobi revolucije nepolnjevale ljudstvo z neodoljivo željo njihovega uresničenja in temu vzgledu moramo slediti tudi v 1. 1948, kajti pravice in svobodščine ter neodvisnost je treba vedno braniti.

Common Council

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

PRVA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Grigorij je z očmi streljal po izlikanem častniškem spremstvu in ustavljal vneti pogled na mehastih licih uda vladarske rodovine.

— Donski kozak, nosilec Jurjevega križca, — je pokazal nanj vodja, topeč se od gorečnosti, in to je bilo rečeno s takim glasom, kakor da je on sam zaslužil ta križec.

— Iz katerega okraja? — je vprašal gost in pripravil ikonico.

— Iz vešenskega, vaše vladarsko veličanstvo.

— Za kaj imaš križec?

V svetlih, praznih gostovih očeh je telo dolgočasje, naveličanost. Rdečkasta leva obrv se je priučeno dvigala, to je napravljalo gostov obraz izrazitejši. Grigorij je v hipu začutil hlad in zbadanje v prsih; tak občutek se je oglašal prvi trenutek naskoka. Ustnice so se mu neposlušno krivencile in se tresle.

— Moram ... Na stran moram iti ... na stran, vaše ce-

sarsko ... na malo potrebo ... Grigorij se je opotekel kakor spodsekan in pokazal s široko kretnjo pod posteljo.

Leva gostova obrv se je dvignila navštric, roka z ikonico se je ustavila na pol poti. Gost je nedoumljivo povesil nejevoljne ustnice, se obrnil k spremljajočemu ga sivemu generalu s stavkom v angleškem jeziku. Komaj opazna zadrega je prevzela gosposko spremstvo: visokorasel častnik s pletenkami in roko vtaknjeno v snežno-belo obvezo, se je dotaknil oči; drugi je sklonil glavo, tretji je vprašujoče pogledal četrtemu v obraz ... Sivi general se je spoštljivo nasmehnil, nekaj spregovoril po angleško njegovemu vladarskemu veličanstvu in gost je blagovolil milostno izročiti Grigoriju v roko ikonko in ga obdariti še celo z večjo milostjo: z roko se je dotaknil njegovih ramen.

Po odhodu imenitnih gostov je Grigorij padel na posteljo. Z glavo se je zaril v blazino, trgal z rameni in ležal nekaj minut; ni se dalo ugotoviti — ali je jok ali se smejal — toda vstal je s suhimi, ugasnjenimi očmi. Ta trenutek ga je že tudi poklical v pisarno vodja bolnišnice.

— Ti, pes; ... — je začel in mikal s prsti obledelo brado, podobno poetni zajčji koži.

— Jaz zate nisem nikakršen pes, mrha! — je dejal Grigorij, stopil proti zdravniku in ni mogel obvladati spodnje, štrleče čeljusti. — Niste tukaj na bojišču! — In se je ovedel in že umirjeneje nadaljeval: — Spustite me domov!

Zdravnik se je odmaknil od njega, stopil za pisalno mizo in dejal mehkeje:

— Spustim te. Poberi se k vragu!

Grigorij je odšel z besnimi očmi, na ustnih pa mu je drhtel nasmeh. Za njegovo neoprotljivo vedenje vpricho visokega gosta ga je uprava bolnišnice kaznovala s tridnevnim postom. Hranili so ga tovariši iz sobe in kuhar, ki je bil bolan na srečo in je imel hudo grižo, in stopil na dvorišče.

24.

V noči na četrty november je prišel Grigorij Melehev v Nižnje Jablonovsko, na postajo pred prvo kosaško vasjo v vešenskem okraju. Od posestva v Jagodnem ga je ločilo nekaj desetnih vrst. Grigorij je budil pse, ko je koračil mimo redkih domov; za obrečnimi vrhovi so mladi otroški glasovi peli pesem:

Za črnim gozdom sablje zvenče, kozakov zalih tam stočnja gre. Pred njimi jaha častnik mlad na boju,

za njim kozakov gre juhaški roj. Močan kovinsko čist tenor je začel:

Za mamno, bratje, brez strahu, srčno!

Ubrani glasovi zbora pa so drug za drugim povzemali:

Sovraga naskočimo z vso močjo. Kdor prvi se v okope zadrti, ta čast in slavo, križec si dobi.

Nerazložljiva domačnost in toplina je zavela v Grigorija iz znanih besed prastare kosaške pesmi, ki jo je bil kdo ve kolikokrat pel. Oster mraz ga je zbadal v oči in mu stiskal prsi. Grigorij je željno vdihaval trpki dim kravjeka, ki se je valil iz hišnih dimnikov, ko je šel skozi vas; in za njim se je glasilo:

V okopih stali bomo vsi trdno, naj kroglice kot sršeni v nas gredo: kdo donski so kazaki, vsak naj zve, ko v boju sablje, kopje zavihale!

— Kdaj sem že pel kot fant, zdaj pa mi je glas usahnil in življenje mi je spodrežalo petje. Vidiš, zdaj grem k tuji ženi v hišo, brez doma, brez kotička kakor volk v stepi ... — je premišljeval Grigorij, korakal z enakomerno utrujenostjo in se grenko smejal svojem tako oči. Ta trenutek ga je že tudi poklical v pisarno vodja bolnišnice.

Grigorij je krenil s ceste in odšel po vlažni, krhki, od slane poparjeni travi. Sklenil je prenočiti v prvi vasi ob Čiru, da bi drugi dan še pred nočjo lahko prispel v Jagodno. Ze po polnoči je prišel v vas Gračev, v zadnjem domu prenočil in odšel dalje, kakor hitro se je malo, zredčil vijoličasti jutranji somrak.

Ponoči je prišel v Jagodno. Neslišno je preskočil ograjo in stopil mimo konjušnice, od koder je bilo slišati gromki kaskelj deda Saška. Grigorij se je ustavil in zavpil:

— Ded Saška, spiš?

— Počakaj, kdo je to? Glas poznam ... Kdo je?

Ded Saška si je ogrnil plašč in stopil na dvorišče.

— Sveta nebesa! Griška! Od kod te je burja prinesla? Tak gost, joj!

Objela sta se. Ded Saška je od spodaj pogledal Grigoriju v oči in dejal:

— Stopi noter, priževa eno.

— Ne zdaj, jutri pa. Grem.

— Pojdi, ti pravim.

Grigorij se je nerad uklonil.

Usedel se je na lesen pograd in počakal, da se je ded Saška odkašljajal.

— Nu, dedek, kako živiš? Še tlačiš zemljo?

— Po malem jo tlačim. Veš, kakor kresilni kamen sem, zlepa se ne obrusim.

— In Aksinja?

— Hm, Aksinja ... Aksinja, hvala Bogu ...

Ded je suho zakašljajal. Grigorij je sprevidel, da je njegov kašelj narejen in da prikriva zmedenost.

— Kje ste pokopali Tanjuško?

— Na vrtu. Pod jagnedom.

— Prav, pripoveduj.

— Kašelj me je, Griša zdelal ...

— Nu?

— Vsi so živi, zdravi. Gospod večkrat popiva ... Pije, neumež, brez razsodaka.

— Kako je z Aksinjo?

— Aksinja? Zdaj je za hišno.

— Vem.

— Ali si ne bi zvil in prižgal? A? Poskusi, imam prvovrsten list.

— Ne bom, pripoveduj že vendar, če ne, pojdem. Slišim.

— Grigorij se je težko zasukal, leseni pograd pod njim je zaskripal, — slišim, da mi neko besedo kakor kamen za hrbtom skrivaš. Nu, jeli.

— Vrgel jo bom!

— Daj.

— Vrgel jo bom. Nimam zadosti moči, da bi molčal in, Griša, meni je molčanje zoprno.

— Spregovori vendar, — je zaprosil Grigorij in ljubeznivo položil kot skala težko roko dedu na ramo. Sključil se je in čakal.

— Gada si gre! — je mahoma s piskajočim glasom vzkričnil ded Saška in nesmiselno razširil roke. — Kačo si si vzredil! Z Jevgenijem se je spečala! Kaj praviš?

Dedu je na podbradek po žlebičku rdečkaste praske lezla kaplja lepke sline. Obrisal si jo

je in otrl roko ob hlačnice iz hodničnega platna.

— Govoriš resnico?

— Sam sem videl. Vsako noč lazi k njej. Pojdi, gotovo je tudi zdajle pri nji.

— Nu, kaj pa ... — Grigorij je počel s prsti, dolgo sedel, se ključil in gladi mišico v licu, ki mu je krčevito trepetala. V ušesih so mu zveneli neštevilni glasovi kraguljkov.

— Ženska je mačka: kdor jo poboža, k temu se pritisne. Samo ne verjemi ji, nikdar ji ne verjemi! — je dejal ded Saška.

Zvil je Grigoriju cigareto, jo prižgal in dal v roko.

— Pokadi.

Grigorij je dvakrat potegnil in zadušil cigareto s prsti. Odšel je molče. Pod oknom poselske hišice se je ustavil, globoko in naglo je sopol in nekajkrat dvignil roko, da bi potrkal, a roka mu je omahnila kakor prestreljena. Prvikrat je trknil pri držano, s skrčenim prstom, potem se ni več obvladal, naslonil se je na steno in besno in dolgo tolkel s pestmi po okviru. Okvir je jecel, steklo je rezko žvenketalo, se stresalo in v njem je odsevala modra nočna svetloba.

Sinil je od strahu spotegnjen Aksinjin obraz. Odprla je vrata in vzkričnila. Grigorij pa jo je že objemal na pragu in se ji zagledal v oči.

— Kako si trkal, jaz pa sem spala ... Nisem pričakovala ... Ljubljani moj!

— Premrl sem.

Aksinja je čutila, kako se vse močno Grigorijevo telo trese v silnem drgetu, roke pa mu vročino gore. Izdajala se je s pretirano hladnostjo, prižgala je leščerbo, tekala po izbi, si ogrnila čez negovana, motna ramena volneno ogrinjalo in razpihala ogenj na ognjišču.

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno za varovalnico.

JUGOSLOVANSKE POŠTNE ZNAMKE
dobite pri
AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDAJALI KOT NOVI
ako jih oddate v popravilo zanesljivo čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

A. Malnar
Cementna dela
1001 E. 74. St.
EN 4371

Vas muči glavobol?
Nabavite si najboljše tablete proti glavobolu v naši lekarni. Cena 50c.

Mandel Drug
LODI MANDEL, Ph. G., Ph. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 WATERLOO RD.
Cleveland 10, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer. Zaprta ves dan ob sredah

TEKOM ČASA,
ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je
DR. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVE.
vogl E. 62nd St., vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprt od 9:30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

— Nisem pričakovala ... Ze dolgo nisi pisal ... Nisem mislila, da boš prišel ... Ali si dobil moje zadnje pismo? Hotela sem ti poslati priboljška, potem pa sem mislila, počakam, morebiti bom dobila kako pismo od njega ...

Poredkoma se je ozirala po Grigoriju. Na rdečih ustnicah se ji ni otajal zledeneli smehljaj.

Grigorij je sedel na klopi, ne da bi si slekel plašč. Neobrita lica so mu gorela, na povešene oči mu je izpod kučke padala gosta senca. Počasi je začel snemati kučko, mahoma pa je hlastnil, potegnil mehur in potiskal v žepu papirček. Z nedopovedljivo bridkostjo je bežno pogledal Aksinji v obraz.

Hudičovo lepša je bila zdaj, odkar se nista videla.

Nekaj novega, gospodovalnega se ji je pokazalo v drži lepe glave, samo rahli, veliki kodri las so bili še isti in pa oči ... Njena uničujoča, plameniča lepota ni bila več njegova. Kje neki, ko je bila ljubica gospodarjevega sina.

— Ti ... nisi nič podobna hišni, vse prej gospodinja.

Plaho se je ozrla in se prisiljeno zasmejala.

Grigorij je potegnil za seboj torbo in odšel proti vratom.

LEPA ZIDANA HIŠA NA PRODAJ V BLIŽINI E. 185 ST.

Za eno družino, 6 sob; sprejemna soba, jedilnica, kuhinja in ena spalnica; 2 spalnice in kopalnica; zgoraj. Benaški zastori, zimska vrata in okna, mreže, garaža in nekaj sadnega drevja.

Vse je v zelo izvrstnem stanju in se lahko takoj vselite.

Za podrobnosti se oglasite pri
EDWARD KOVAČ REALTY
960 E. 185 St., KE 5030

Plasirng & Repair Work
PROSTI PRORACUNI
Izvršimo prvovrstno delo ometa in popravil.

Pokličite
LO 4167

NUJNO POTREBUJEMO
hišo za eno ali dve družini v bližini E. 185 St. ali v fari sv. Jeronima. Kdor ima za prodati, naj pokliče

IV 7646

NUJNO RABIMO
stanovanje s 4 ali 5 sobami; v družini so mož. žena, mati in dobro vzgojen otrok. Kdor ima za oddati, naj blagovolji pokliče

HE 3259

NATIONAL HEATING CO.
Postrežba širom mesta
FA 6516

Ekstra posebnost!
ČE SEDAJ DASTE VAŠ FORNEZ PREGLEDATI, NANOVO CEMENTIRATI IN SČISTITI, KAR NAVADNO STANE \$25, VAM VSE TO NAREDIMO ZA SAMO \$12.50.

Pokličite še danes — Prihranite si denar

Ne mečite proč denarja!
ODRABLJENE MAŠČOBE
so še vedno potrebne!

POSTOJTE IN POMISLITE! Odrabljene maščobe so edini kuhinjski odpadki, ki jih lahko vnovčite ... in pri današnjih živčnih cenah vsak centek prav prihod!

Zatorej, nadaljujte s hranjenjem in oddajanjem odrabljenih maščob.

S tem ne pomagate le sebi, pač pa obenem pomagate lajšati pomanjkanje maščob in olj, ki je, kot pravi vlada še vedno zelo občutno.

SHRANILI BOSTE MNOGO VEČ MAŠČOB ... da jo oddate za gotovino ... ako se spet poslužite, kakor v času vojne, topljenja mastnih mesnih odrezkov, posnemanja omak, skrbnega postrganja ponev! Še manjšo količino je vredno shraniti, ker potrebna je še vedno sleherni kaplja!

ODDAJAJTE ODRABLJENE MAŠČOBE!
American Fat Salvage Committee, Inc.

Uncle Sam Says

As you drive along the country roads you will see one of America's most familiar scenes — farmers pitching hay. From this scene has come a phrase you have used many, many times — making hay while the sun shines. Well, nice and nephew, that's exactly what you are doing when you stack up United States Savings Bonds. You're making plenty of future security when the going is good, when a few extra dollars has been added to your take-home pay through the new income tax law ... and when you should be acting for your future security.

U. S. Treasury Department

LET'S EXPLORE OHIO

Mother of Presidents

WILLIAM H. HARRISON
First Ohio President

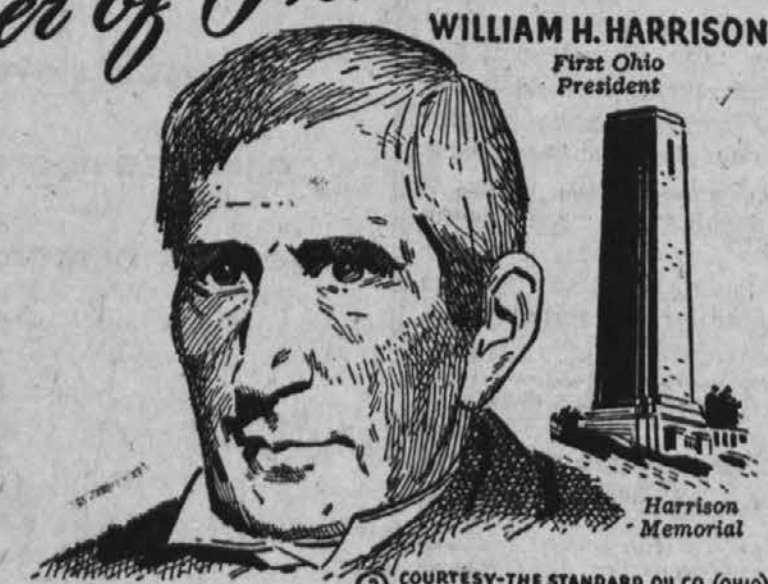
The only neighborhood in the United States where one may visit the memorials of two presidents of the United States is just west of Cincinnati, overlooking the Ohio River at North Bend.

William Henry Harrison lies buried beneath a tall shaft of cream-colored limestone, surrounding the crypt in which the ninth President, born in 1773, lies. A grandson, Benjamin Harrison, 23rd President, was born nearby in 1833, and his venerable brick home still stands.

Harrison defeated the Indians at the Battle of Tippecanoe, and thereafter went by the nickname of "Old Tippecanoe." He was a major general of the United States troops in the War of 1812 and was the candidate of two parties for the presidency in 1836 but was defeated by Martin Van Buren.

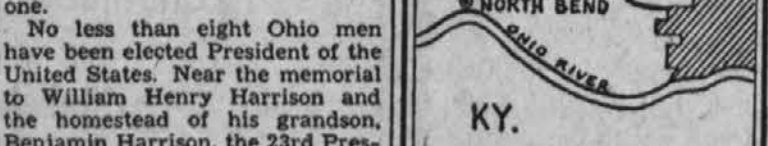
This first of the Ohio men to become president was elected to the office in 1840 but died in Washington, D. C. only a month after his inauguration, after a campaign which is famous in American history for its exuberant spirits.

The country surrounding North Bend offers much in scenic and historic interest. A few miles north of Hamilton is the Ft. Hamilton Memorial. A short distance east in Walnut Hills, Cincinnati, is the home of Harriet Beecher Stowe, author of the most printed American book, Uncle Tom's Cabin. World-wide demand has resulted in translations of this famous classic into almost every language.

Spread over the hills adjoining the Ohio River, Cincinnati is of interest to everyone. Its waterfront enthalls the interest of the visitor. Its museums, famous zoo, and lovely parks make the Cincinnati trip very worthwhile. A trip on roads that follow the windings of the mighty river above or below Cincinnati is a memorable one.

No less than eight Ohio men have been elected President of the United States. Near the memorial to William Henry Harrison and the homestead of his grandson, Benjamin Harrison, the 23rd President, are the museum honoring Ulysses S. Grant at Mount Pleasant on Route 52 east of Cincinnati; Grant's home at Georgetown on Route 68; and the Taft museum at

316 Pike Street in Cincinnati. (Another story in this series on Ohio Presidents will appear in an early issue. Watch for it.)

V BLAG SPOMIN
TRETJE OBLETNICE SMRTI BLAGA IN NEPOZABNEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Adamitch

ki je umrl 20. junija 1945.

Tri leta te zemlja krije, ločili smo se le za čas, tam ti lepše sonce sijalo kjer je pravi dom za nas.

Večni Bog Ti daj plačilo, ki si svetu dal slovo dragi mož in dobri oče, spavaj v grobu zdaj sladko.

Če globoka je gomila, pa tako globoka ni, da ljubezen spet združila ne bi nas za večne dni.

Žalujejo ostali:

MARY, soproga;
JOSEPH, sin.

Cleveland, O., 22. junija, 1948.